

**ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
ПСЕЕВСКОГО СЕЛЬСКОГО
ПОСЕЛЕНИЯ МЕНДЕЛЕЕВСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН**

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
МЕНДЕЛЕЕВСК МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ ПЕСЭЙ АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ БАШКАРМА
КОМИТЕТЫ**

ИНН 1627005426 КПП162701001 ОГРН 1061674006426

Үзәк ур., 4 й.Песэй авылы, Менделеевск районы, Татарстан Республикасы, 423646

Тел. (факс): (85549) 3-71-22, e-mail: Psv.Men@tatar.ru

**ПОСТАНОВЛЕНИЕ
26.05.2025**

**КАРАР
№ 4**

«2025-2030 елларга Татарстан Республикасы
Менделеевск муниципаль районы Песэй авыл
жирлеге территориясендә жирләрден
файдалану һәм аларны саклау " муниципаль
программасын раслау турында

Россия Федерациясе Жир кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәнен
гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль
закон, «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварендагы 7-ФЗ
номерлы федераль закон нигезендә, Татарстан Республикасы Менделеевск
муниципаль районы «Песэй авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына таянып,
Песэй авыл жирлеге Башкарма комитеты КАРАР БИРӘ:

1. «2025-2030 елларга Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы
Песэй авыл жирлеге территориясендә жирләрден файдалану һәм аларны саклау"
муниципаль программасын кушымта нигезендә расларга.

2. Әлеге карарны Песэй авыл жирлегенең мәгълүмат стендларында һәм
Менделеевск муниципаль районының рәсми сайтында "Песэй авыл жирлеге"
бүлегендә урнаштыру юлы белән игълан итәргә www.mendelevsk.tatar.ru

3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны үземдә калдырам.

Песэй авыл жирлеге башлыгы

В.И.Мөхәммәтгалиев

**«2025-2030 елларга Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы
Песэй авыл жирлеге территориясендә жирләрден файдалану һәм саклау»
муниципаль программасы
ПАСПОРТЫ**

Программа атамасы	2025-2030 елларга Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Песэй авыл жирлеге территориясендә жирләрден файдалану һәм саклау
Программаны эшләү өчен нигезләр	Россия Федерациясе Жир кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәненң гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон
Программаны эшләүче	Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Песэй авыл жирлеге башкарма комитеты
Муниципаль программаның максаты	Жирләрне инвентарьлаштыруны системалы рәвештә уздыру, рациональ файдаланылмый торган жирләрне ачыклау, жирләрнең (туфракның) сыйфатын саклау һәм экология хәлен яхшырту; сәламәтлекне һәм халыкның яшәү шартларын тәмин итү өчен әйләнә-тирә мохитне саклау, яклау һәм яхшырту.
Муниципаль программаның бурычлары	Авыл жирлеге территориясендә жирләрне рациональ файдалануны һәм саклауны оештыруны тәмин итү
Муниципаль программаны гамәлгә ашыру сроклары	2025-2030
Программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаclarы	Финанслау таләп итми

Программаны гамәлгә ашыруның көтелә торган нәтижәсе	Жирдән файдалануны тәртипкә китерү; яңа жир кишәрлекләрен әйләнешкә кертү; жирләрне нәтижәле файдалану һәм саклау; бозылган жирләрне торгызу; Песәй авыл жирлегә халкының экология куркынычсызлыгын һәм аның яшәү сыйфатын арттыру; салым салына торган базаны арттыру.
Программадан файдалануны тикшереп тору	Программадан файдалануны Песәй авыл жирлегә администрациясе тикшереп тора

Программаның эчтәлегә һәм аны программа ысуллары белән хәл итү кирәклеген нигезләү

Жир - гомуми биосфераның иң мөһим өлеше, аны файдалану башка табигый объектлар: сулар, урманнар, хайваннар һәм үсемлекләр дөньясы, файдалы казылмалар һәм жир асты байлыкларының башка кыйммәтләре белән бәйле. Жирне кулланмыйча һәм сакламыйча башка табигый ресурслардан файдалану мөмкин түгел диярлек. Шул ук вакытта жиргә карата хужасызлык якын киләчәктә әйләнә-тирә мохиткә зыян китерәчәк, жирнең өске катламын - туфракны, аның химия һәм радиоактив пычрануын жимерүгә генә түгел, бәлки табигый комплексның экология начарлануына да китерәчәк.

«2025-2030 елларга Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Песәй авыл жирлегә территориясендә жирләрдән файдалану һәм аларны саклау» программасы (алга таба Программа) жир ресурсларынан нәтижәле һәм рациональ файдалану һәм идарә итүнең икътисадны ныгыту мәнфәгатьләрендә дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыруны тәмин итә торган жирләрдән файдалану һәм саклауның уңай шартларын тудыруга юнәлдерелгән.

Жир фондының шактый күләмле төрле максатларда куллану әйләнә-тирә мохит экосистемасының барлык звеноларының табигый бөтенлеген саклау буенча билгеле бер йөкләмәләр йөкли.

Табигатьтә барысы да үзара бәйләнгән. Шуңа күрә бер звеноның дәрәжәсе эшләвен бозу, урман булсынмы ул, хайваннар дөньясы, жир булсынмы, экосистеманың балансын һәм бөтенлеген бозуга китерә.

Жирдән рациональ файдаланмау, аңа куллану һәм хужалык ягыннан булмаган мөнәсәбәт үзе башкарган вазыйфаларны бозуга, табигать үзенчәлекләрен киметүгә китерә.

Жирне саклау бары тик жирдән рациональ файдалану тәмин ителгәндә генә нәтижәле була ала.

Песәй авыл жирлегенең тотрыклы социаль-иқтисади үсеш проблемалары һәм аның халкының экология яктан имин тормышы хәзерге этапта жирләрне саклау һәм куллану мәсьәләләрен хәл итү белән тыгыз бәйләнгән.

Авыл жирлеге дәрәжәсендә жирләрне саклау һәм файдалануның жирле проблемаларын мөстәкыйль хәл итәргә мөмкин, өстәвенә, хәзерге вакытта яшәүче кешеләр мәнфәгатьләрендә генә түгел, ә киләчәк буыннар мәнфәгатьләрендә дә тулы, комплекслы рәвештә.

Песәй авыл жирлеге территориясендә төрле рөхсәт ителгән файдалану өчен жир кишәрлекләре бар.

Авыл хужалыгы жирләренә караган авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр аеруча кыйммәтле санала. Хәзерге вакытта авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрнең бер өлешендә үлән басып китү жирлек территориясендә зур проблема булып тора. Жирләрнең экология торышы уртача яхшы, әмма стихияле санкцияләнмәгән чүплекләр, әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясый һәм экология хәлен катлауландыра.

Программаның төп максатлары һәм бурычлары

Программаның максаты

- жирләрдән экология системаларын саклауны тәмин итә торган ысуллар белән файдалану, жирнең чара булу сәләте, хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыруның нигезе һәм эшчәнлекнең башка төрләре;
- хужалык эшчәнлегенң деградациясен, пычрануын, чүпләнүен, жирләрне, башка тискәре (зарарлы) йогынтысын булдырмау;
- хужалык эшчәнлегенң деградацияләнүенә, пычрануына, чүпләнүенә, бозулуына, башка тискәре (зарарлы) йогынтысына дучар булган жирләрне яхшыртуны һәм торгызуны тәмин итү;
- авыл жирлегендә жирләрне, экология хәлен яхшырту; халыкның сәламәтлеген һәм яшәшән тәмин итү өчен авыл жирлеге табигатен саклау һәм торгызу;
- жирләрне системалы рәвештә инвентаризацияләү, арендага (милеккә) тапшыру максатларында файдаланылмый торган жирләрне ачыклау;
- деградациягә, бозуга һәм башка тискәре (зарарлы) йогынтыларга дучар булган жирләрне яхшыртуны һәм торгызуны тәмин итү;
- жирләрнең (туфракның) сыйфатын саклап калу һәм экология хәлен яхшырту;
- сәламәтлекне тәмин итү өчен әйләнә-тирә мохитне саклау һәм яхшырту һәм халыкның тормыш эшчәнлегенә өчен уңайлы шартлар тудыру.

Программаның бурычлары:

- жирләрдән файдалануның һәм саклауның нәтижелелеген арттыру;
- житештерү калдыклары белән эш итү өлкәсендәге эшчәнлекне оптимальләштерү
- жирләрдән рациональ файдалануны һәм саклауны оештыруны тәмин итү;
- жирләргә инвентаризация үткөрү.

3. Программаны ресурслар белән тәмин итү

Программаның чараларын финанслау каралмаган.

4. Программаны гамәлгә ашыру механизмы.

Программаны гамәлгә ашыру Песәй авыл жирлеге территориясендә әлеге программаны гамәлгә ашыру механизмын регламентлаучы норматив-хокукий акт нигезендә гамәлгә ашырыла.

Программаларны үтәүчеләр түбәндәгеләрне башкара:

- Программаны гамәлгә ашыруны норматив-хокукий һәм методик тәмин итү;
 - программаның максатларын һәм бурычларын яктыртуга юнәлдерелгән мәгълүмати һәм аңлату эшен оештыру;
 - Жирләрне саклау максатында жирлек жирләренә инвентарьлаштыру уздырыла.
- Жирләргә инвентаризация жирләрнең деградациясен, пычрануын, чүпләнүен, бозылуын, хужалык эшчәнлегенә башка тискәре (зарарлы) йогынтысын булдырмау, файдаланылмый торган, рациональ файдаланылмый торган яисә максатчан билгеләнеше буенча һәм жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгәнчә файдаланылмый торган жирләрне, жирләрнең башка характеристикаларын ачыклау өчен үткәрелә.

5. Программаның көтелә торган нәтижәләре

Әлеге программаны гамәлгә ашыру жирдән файдалануны тәртипкә китерү; яңа жир кишәрлекләрен әйләнешкә кертү; авыл жирлегенә инвестицион жәлеп итүчәнлеген арттыру, икътисадны үстерүгә, жирләрне нәтижәлерәк файдалануга һәм саклауга ярдәм итәчәк.

6. Программаның төп чаралары исемлеге

т/б	Программаны гамәлгә ашыру чаралары	Финанслау чыганаclarы	Башкару вакыты:	Программаның үтәлеше өчен җаваплы
1	Гражданнарга жир законнарын аңлату	каралмаган	Даими рәвештә	Авыл жирлеге администрациясе
2	Авыл жирлеге территориясен чүп-чардан чистарту буенча даими чаралар оештыру	каралмаган	Даими рәвештә	Авыл жирлеге администрациясе
3	Буш һәм дөрес файдаланылмый торган жирләрне ачыклау һәм аларны хужалык әйләнешенә вакытында жәлеп итү	каралмаган	Даими рәвештә	Авыл жирлеге администрациясе
4	Жир кишәрлекләреннән үз белдеге белән шөгыйльләнү фактларын ачыклау	каралмаган	Даими рәвештә	Авыл жирлеге администрациясе
5	Жирләрне инвестицияләү	каралмаган	Даими рәвештә	Авыл жирлеге администрациясе

6	Экология хэлен шактый начарайтуга китерэ торган жир кишэрлеклэреннэн файдалану фактларын ачыклау	каралмаган	Даими рэвештэ	Авыл жирлеге администрация се
---	---	------------	------------------	-------------------------------------